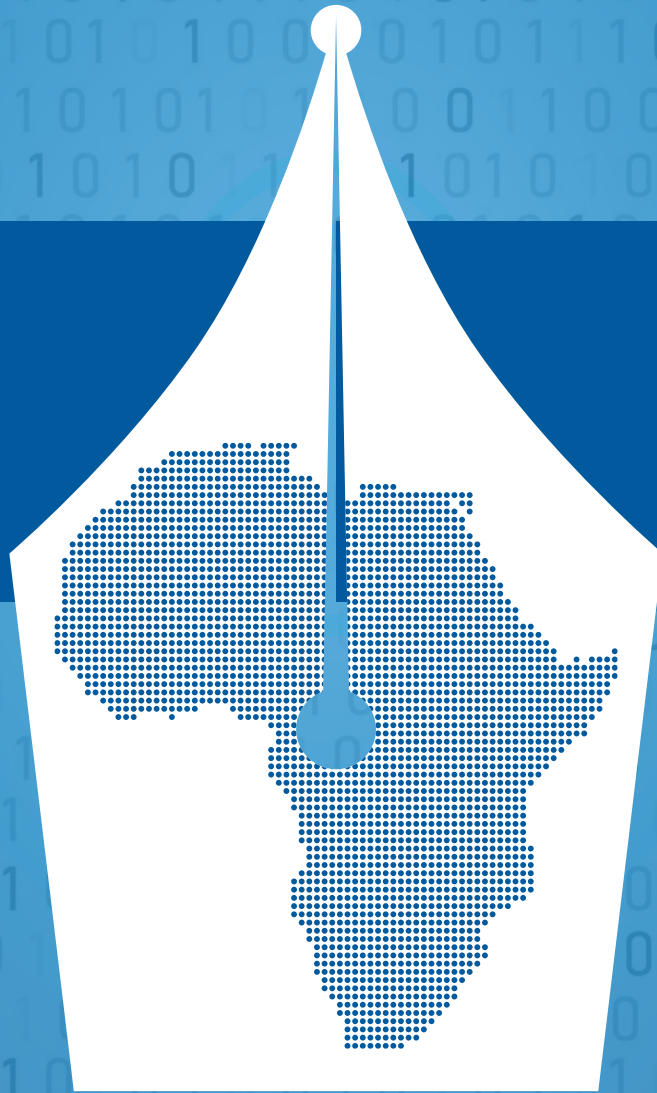

PERSKODE VIR ETIEK EN GEDRAG

VIR DIE SUID-AFRIKAANSE DRUK- EN AANLYN-MEDIA

(Perskode)

Die Perskode vir Etiek en Gedrag vir die Suid-Afrikaanse Druk- en Aanlyn-media

Die Persraad van Suid-Afrika aanvaar die volgende Kode vir druk- en aanlyn-media (saam verwys na as “die media”).

VOORWOORD

Die media bestaan om die gemeenskap te dien. Hul vryheid sorg vir die onafhanklike en noukeurige ondersoek van die magte wat die gemeenskap vorm en is noodsaaklik om die belofte van demokrasie te verwesenlik. Dit stel burgers in staat om ingeligte oordele oor sake van die dag te vorm, ’n sentrale rol wat in die Suid-Afrikaanse Grondwet erken word.

Artikel 16 van die Handves van Regte bepaal:

1. Elkeen het die reg op vryheid van uitdrukking, waarby inbegrepe is:

- a) die vryheid van die pers en ander media;
- b) die vryheid om inligting of idees te ontvang of oor te dra;
- c) die vryheid van artistieke kreatiwiteit; en
- d) akademiese vryheid en vryheid van wetenskaplike navorsing.

2. Die reg in subartikel (1) omvat nie:

- a) propaganda vir oorlog nie;
- b) die aanstigting van dreigende geweld nie; of
- c) die verkondiging van haat wat op ras, etnisiteit, geslagtelikheid of godsdiens gebaseer is en wat aanhitsing om leed te veroorsaak, uitmaak nie.

Die media streef daarna om hierdie regte vir die land se burgers in trust te hou; en hulle is onderworpe aan dieselfde regte en pligte as individue. Dit is elkeen se plig om hierdie regte te verdedig en te bevorder, met erkenning aan die stryd waaruit dit ontstaan het: die media, die publiek en die regering, almal wat gesamentlik die demokratiese staat vorm.

Die media se werk word ten alle tye deur die openbare belang gerig waaronder verstaan word inligting van legitieme belang of waarde vir burgers.

As joernaliste verbind ons onself aan die hoogste standaarde, om geloofwaardigheid te handhaaf en om die vertroue van die publiek te behou. Dit beteken dat ons altyd na waarheid streef, onnodige skade probeer vermy, ’n verskeidenheid van menings in ons beriggewing reflekteer, spesiale sorg vir kinders en ander kwesbare groepe toon, sensitiwiteit vir die kulturele sedes van lesers en vir persone oor wie berig word, openbaar en om onafhanklik op te tree.

Die Toepassing van die Perskode

1. Hierdie Kode is van toepassing op alle inhoud wat deur lede gepubliseer word wat:

- 1.1 in ’n gedrukte uitgawe verskyn;
- 1.2 verskyn op ’n webwerf wat deur ’n lid bedryf word;
- 1.3 verskyn op ’n sosiale media-platform wat deur ’n lid bedryf word; en
- 1.4 deur ’n lid geskep is en op enige platform verskyn wat aanlyn of in digitale formaat beskikbaar is.

2. Alle inhoud wat deur een of meer van die platforms deur ’n lid gepubliseer word (genoem in 1 hierbo) moet voldoen aan die Kode, ongeag of die inhoud daarvan in geskrewe, video, klank, prent of in enige ander vorm verskyn.

3. Lede moet verseker dat, wanneer hulle inhoud publiseer van ’n derde party wat in ’n sosiale media-rekening geskep is (byvoorbeeld deur te her-tweet), hulle dit so doen dat dit aan hierdie Kode voldoen.

4. Lede moet hul eie sosiale media-beleid in ooreenstemming met hierdie Kode ontwikkel.

Hoofstuk 1: MEDIA-GEGENEREERDE INHOUD EN AKTIWITEITE

1. Insameling en Rapportering van Nuus

Die media moet:

1.1 sorg dra om waarheidsgetrou, akkuraat en billik oor nuus verslag te doen;

- 1.2 nuus binne konteks en op 'n gebalanseerde manier aanbied, sonder enige doelbewuste of nalatige afwyking van die feite, hetsy deur verdraaiing, oordrywing, wanvoorstelling, wesenlike weglating of opsomming;
- 1.3 slegs as feit aanbied dit wat redelikerwys waar kan wees; menings, bewerings, gerugte of vermoedens sal duidelik as sodanig aangebied word;
- 1.4 nuus wettig, eerlik en billik bekom, tensy openbare belang dit anders vereis;
- 1.5 persoonlike inligting* slegs vir joernalistieke doeleindes aanwend;
- 1.6 hulleself as sodanig identifiseer, tensy openbare belang of hul veiligheid dit anders vereis;
- 1.7 die akkuraatheid van twyfelagtige inligting verifieer, indien moontlik; indien nie, moet dit so gestel word;
- 1.8 waar moontlik, die mening van die persoon oor wie krities verslag gedoen word vóór publikasie bekom, tensy hulle verhinder kan word om verslag te doen, of getuienis vernietig kan word, of bronne geïntimideer kan word. So 'n persoon moet 'n redelike tyd gegun word om te reageer; indien nie in staat om kommentaar te kry nie, moet dit so gestel word;
- 1.9 vermeld wanneer 'n artikel op beperkte inligting gebaseer is en dit aanvul wanneer nuwe inligting vorendag kom;
- 1.10 vergoed vir die plasing van onakkurate inligting of kommentaar deur dadelik en met gepaste prominensie 'n herroeping, regstelling, verduideliking of verskoning te publiseer op elke platform waar die oorspronklike inhoud gepubliseer is, soos op 'n lid se webtuiste, sosiale media-rekening of enige ander aanlyn-platform; en verseker dat elke joernalis of vryskut-verslaggewer in hul diens wat inhoud op hul persoonlike sosiale media-rekening deel, ook die herroeping, regstelling, verduideliking of verskoning vir daardie inhoud op hul persoonlike sosiale media-rekening aanbring;
- 1.11 prominent aandui wanneer 'n aanlyn-artikel aangepas, of 'n verskoning of herroeping gepubliseer is. Die oorspronklike inhoud kan aanlyn behou word, maar 'n skakel na die aanpassing, herroeping of verskoning moet in elke weergawe van die inhoud ingesluit word wat steeds aanlyn behou is;
- 1.12 nie verplig wees om enige artikel te verwyder wat nie onregmatig lasterlik is nie; en
- 1.13 nie plagiaat pleeg nie.

* “Persoonlike inligting” word in Afdeling 1 van Wet 4 op die Beskerming van Persoonlike Inligting van 2013 soos volg omskryf: “Persoonlike inligting” beteken inligting met betrekking tot 'n identifiseerbare, lewende, natuurlike persoon, en waar dit van toepassing is, 'n identifiseerbare, bestaande regspersoon, insluitend, maar nie beperk nie tot— (a) inligting rakende die ras, geslag, geslag, swangerskap, huwelikstatus, nasionale, etniese of sosiale oorsprong, kleur, seksuele oriëntasie, ouderdom, fisiese of geestelike gesondheid, welstand, gestremdheid, godsdiens, gewete, geloof, kultuur, taal en geboorte van die persoon; (b) inligting met betrekking tot die opleiding of die mediese, finansiële, kriminele of indiensnemingsgeskiedenis van die persoon; (c) enige identifiseerbare nommer, simbool, e-posadres, fisiese adres, telefoonnommer, liggingsinligting, aanlyn-identifiseerder of ander spesifieke opdrag aan die persoon; (d) die biometriese inligting van die persoon; (e) die persoonlike opinies, sienings of voorkeure van die persoon; (f) korrespondensie gestuur deur die persoon wat implisiet of eksplisiet van 'n private of vertroulike aard is of verdere korrespondensie wat die inhoud van die oorspronklike korrespondensie sou openbaar; (g) die sienings of menings van 'n ander individu oor die persoon; en (h) die naam van die persoon indien dit verskyn met ander persoonlike inligting met betrekking tot die persoon of as die bekendmaking van die naam self inligting oor die persoon openbaar.

2. Onafhanklikheid en Botsende Belange

Die media moet:

- 2.1 nie toelaat dat kommersiële, politieke, persoonlike of ander nie-professionele oorwegings verslaggewing beïnvloed nie en sal belange-botsings sowel as praktyke vermy wat lesers aan die media se onafhanklikheid en professionaliteit kan laat twyfel;
- 2.2 nie enige voordeel ontvang wat verslaggewing kan beïnvloed nie;
- 2.3 duidelik aandui wanneer 'n buite-organisasie tot die koste van nuus-insameling bygedra het; en
- 2.4 redaksionele inhoud duidelik van advertensies en geborgde geleentheid onderskei

3. Privaatheid, Waardigheid en Reputasie

Die media moet:

- 3.1 sorg en omsigtigheid aan die dag lê in sake rakende die private lewe van individue. Die reg tot privaatheid kan ondergeskik aan legitieme openbare belang gestel word;
- 3.2 spesiale waarde heg aan Suid-Afrikaanse kulturele sedes rakende die beskerming van privaatheid en waardigheid van diegene wat in rou is en hul respek vir oorledenes, asook rakende kinders, bejaardes en fisiese en geestelike gestremdes;
- 3.3 sorg en omsigtigheid aan die dag lê in sake rakende waardigheid en reputasie, wat slegs ondergeskik gestel kan word indien dit in die openbare belang is en:

- 3.3.1. die feite wat gerapporteer is waar, of redelikerwys waar is; of
- 3.3.2. die verslaggewing neerkom op beskermde kommentaar, gebaseer op feite waarna behoorlik verwys is en wat waar of redelikerwys waar is; of
- 3.3.3. die verslaggewing neerkom op 'n billike en akkurate verslag oor verrigtinge in 'n hof, die Parlement of enige kwasi-geregtelike tribunaal of forum; of
- 3.3.4. dit redelik was om die inligting te kommunikeer omdat dit voorberei is in ooreenstemming met aanvaarbare beginsels van joernalistieke gedrag; of
- 3.3.5. die artikel was, of het deel gevorm van, 'n akkurate en onpartydige verslag oor 'n geskil waarin die klaer 'n party was;

3.4 nie oorlewendes van verkragting of van seksuele geweld*, wat seksuele intimidasie en teistering insluit, identifiseer, of mense se MIV-/vigsstatus bekendmaak sonder hul toestemming nie en in die geval van kinders, van hul wettige voog of 'n soortgelyke verantwoordelike volwassene sowel as van die kind (met inagneming van die fase van ontwikkeling waarin die kind hom of haar bevind) en 'n openbare belang duidelik is, en dit in die beste belang van die kind is; en

3.5 slegs voldoende persoonlike inligting onthul om die persoon te identifiseer oor wie verslag gedoen word, aangesien sommige inligting, soos adresse, ander in staat kan stel om hul privaatheid te skend en hul veiligheid in die gedrang te dring. Persoonlike inligting sal slegs onthul word as dit in die openbare belang is.

4. Die Beskerming van Data

Lede van die media moet:

- 4.1 redelike stappe neem om te verseker dat data van persoonlike inligting in hul besit teen misbruik, verlies en ongemagtigde toegang beskerm word;
- 4.2 onakkuraathede in gepubliseerde persoonlike inligting regstel wanneer 'n persoon so 'n korreksie versoek;
- 4.3 die betrokke persoon of persone inlig en redelike stappe neem om enige skadelike gevolge te beperk wanneer daar redelikerwys vermoed word dat 'n ongemagtigde persoon toegang kon verkry het tot persoonlike inligting wat deur die media gehou word; en
- 4.4 persoonlike data slegs vir joernalistieke doeleindes gebruik en aanwend.

 Die Wêreldgesondheidsorganisasie definieer seksuele geweld onder meer soos volg: "Seksuele geweld sluit optrede in wat wissel van verbale teistering tot gedwonge penetrasie en verskeie vorms van dwang wat wissel van sosiale druk en intimidasie tot fisieke geweld..."

5. Diskriminasie en Haatspraak

Die media moet:

- 5.1. diskriminerende of verkleinerende verwysings na mense se ras, geslagtelikheid, geslag, swangerskap, huwelikstatus, etniese of sosiale herkoms, kleur, seksuele oriëntasie, ouderdom, gestremdheid, godsdiens, gewete, geloof, kultuur, taal en geboorte, of enige ander status vermy en nie daarna op 'n bevooroordeelde of neerhalende manier verwys nie – en moet slegs na bogenoemde verwys wanneer dit streng relevant is tot die saak waarvoor berig word en in die openbare belang is; en
- 5.2 hul reg en plig om verslag te doen oor en kommentaar te lewer op alle sake van legitieme openbare belang balanseer met die verpligting om nie materiaal te publiseer nie wat neerkom op propaganda vir oorlog, die aanstigting van dreigende geweld, of haatspraak – dit is, die verkondiging van haat wat op ras, etnisiteit, geslagtelikheid of godsdiens gebaseer is en wat aanhitsing om leed te veroorsaak, uitmaak.

6. Beplying

Die media mag hul eie menings oor omstrede onderwerpe sterk bepleit, mits hulle duidelik onderskei tussen feit en mening en nie relevante feite wanvoorstel, weerhou of verdraai nie.

7. Beskermd Inhoud

7.1 Die media is daarop geregtig om kommentaar en kritiek te lewer op enige optrede of saak wat in die openbare belang is; en

7.2 kommentaar of kritiek word beskerm, selfs al is dit ekstreem, onregverdig, ongebalanseerd, oordrewe en bevooroordeel, solank dit nie kwaadwillig is nie, op 'n saak in openbare belang is, billike rekenskap gee van alle wesentlike feite wat waar of redelikerwys waar is, en op so 'n manier aangebied word dat dit duidelik kommentaar blyk te wees.

8. Kinders

In die gees van Artikel 28.2 van die Handves van Regte* moet die media:

- 8.1 buitengewoon sorgsaam en omsigtig te werk gaan wanneer oor kinders* berig word. As daar enige moontlikheid bestaan dat verslaggewing skade van enige aard aan 'n kind kan berokken, moet hy/sy nie 'n onderhoud mee gevoer word, gefotografeer of geïdentifiseer word nie sonder die toestemming van 'n wettige voog of 'n soortgelyke verantwoordelike volwassene en van die kind (met inagneming van die fase van ontwikkeling waarin die kind hom of haar bevind) en 'n openbare belang duidelik is;
- 8.2 nie kinderpornografie* publiseer nie; en
- 8.3 nie kinders identifiseer wat slagoffers van mishandeling of uitbuiting is nie, of wat aangekla is van of skuldig bevind is aan 'n misdaad nie, sonder die toestemming van 'n wettige voog of 'n soortgelyke verantwoordelike volwassene en van die kind (met inagneming van die fase van ontwikkeling waarin die kind hom of haar bevind), 'n openbare belang duidelik is en dit in die kind se beste belang is.

* Artikel 28.2 van die Handves van Regte in die Suid-Afrikaanse Grondwet sê: "n Kind se beste belang is van deurslaggewende belang in elke aangeleentheid wat die kind raak."

9. Geweld, Grafiese Inhoud

Die media moet:

- 9.1 die nodige sorg en verantwoordelikheid aan die dag lê wanneer hulle oor wreedaardigheid, geweld en lyding berig;
- 9.2 nie geweld of onwettige optrede goedkeur, bevorder of idealiseer nie; en
- 9.3 inhoud vermy wat gewelddadige misdaad of ander vorme van geweld of eksplisiete seks uitbeeld, tensy die openbare belang anders vereis – in welke geval 'n prominent vertoonde waarskuwing moet aandui dat die inhoud grafies en onvanpas vir sekere gehore, soos kinders, is.

10. Opskrifte, Foto-onderskrifte, Plakkate, Foto's en Video- / Oudio-inhoud

- 10.1 Opskrifte, foto-onderskrifte en plakkate moet nie die publiek mislei nie en moet 'n redelike weerspieëling van die inhoud van die betrokke berig of foto gee; en
- 10.2 Foto's en video- / oudio-inhoud moet nie wanvoorstel of mislei nie of gemanipuleer word om dit te doen nie.

* 'n "Kind" is 'n persoon wat jonger as 18 jaar is.
 Kinderpornografie word in die Wet op Film en Publikasies gedefinieer as: "Enige beeld, ongeag hoe dit geskep is, of enige beskrywing van 'n persoon, werklik of nageboots, wat onder die ouderdom van 18 jaar is, of wat sodanig uitgebeeld, voorgestel of beskryf word, of wat voorgegee word sodanig te lyk of blyk te wees, en wat – (a) besig is met seksuele gedrag; (b) deelneem aan, of 'n ander persoon help om deel te neem aan, seksuele gedrag; of (c) die liggaam, of dele van die liggaam, van sodanige persoon vertoon of beskryf op 'n wyse of in omstandighede wat, binne die konteks, neerkom op seksuele uitbuiting, of op so 'n wyse dat dit vir die doeleindes van seksuele uitbuiting gebruik kan word."

11. Vertroulike en Anonieme Bronne

Die media moet:

- 11.1 vertroulike bronne van inligting beskerm – die beskerming van bronne is 'n basiese beginsel in 'n demokratiese en vry gemeenskap;
- 11.2 die gebruik van anonieme bronne vermy, tensy daar geen ander manier is om met die storie te werk te gaan nie en moet sorg dra om sulke inligting te bevestig; en
- 11.3 nie inligting publiseer wat op 'n vertrouensbreuk neerkom nie, tensy openbare belang dit anders vereis.

12. Betaling vir Inligting

Die media moet bedenklike joernalistiek vermy waar informante vergoed word om hulle te oorrede om die inligting te gee, veral wanneer hulle misdadigers is – tensy die betrokke materiaal in die openbare belang gepubliseer behoort te word en betaling nodig is om dit te kan doen.

Hoofstuk 2: LESER-GEGENEREERDE INHOUD EN AKTIWITEITE*

13. Beginsels

Die media:

- 13.1 is nie verplig om alle leser-gegenereerde inhoud (LGI) vóór publikasie te modereer nie;
- 13.2 moet 'n LGI-beleid hê, in ooreenstemming met die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, wat moderering en/of die verwydering van LGI of gebruikersprofiel beheer;
- 13.3 mag, in ooreenstemming met hul beleid, enige LGI- of gebruikersprofiel verwyder;
- 13.4 moet hul beleid vir die publiek beskikbaar stel en duidelik uiteensit die:
 - 13.4.1 proses van goedkeuring, indien enige, wat voornemende gebruikers moet volg, sowel as enige terme, voorwaardes en vrywaringsklousules gedurende so 'n registrasieproses;
 - 13.4.2 inhoud wat verbied sal word; en
 - 13.4.3 manier waarop die publiek hulle van verbode inhoud in kennis kan stel;
- 13.5 moet, waar moontlik, 'n kennisgewing op die platforms publiseer waarin die plaas van verbode inhoud ontmoedig word;
- 13.6 moet die publiek inlig dat LGI direk deur gebruikers geplaas is en dat dit nie noodwendig hul menings weerspieël nie;
- 13.7 moet gebruikers aanmoedig om inhoud te rapporteer wat die bepalinge van hul beleid kan skend; en
- 13.8 moet veral aanlyn-platforms wat op kinders gerig is, noukeurig monitor.

Hierdie artikel is van toepassing wanneer 'n klag teen 'n lid gelê word oor kommentaar en inhoud wat deur gebruikers op alle platforms onder beheer van 'n lid geplaas is en waarop die inhoud daarvan versprei is.

14. Verbode Inhoud

Materiaal is verbode inhoud as dit uitdruklik nie toegelaat word nie in 'n lid se LGI-beleid en in Art. 5.2 van hierdie Kode (wat verwys na Art. 16 van die Handves van Regte, wat alles in 'n LGI-beleid wat daarteen kan indruis, troef.)

15. Verweer

- 15.1 Dit is 'n verweer vir die media om aan te toon dat hulle nie die inhoud waaroor gekla word, geskryf of geredigeer het nie;
- 15.2 Waar 'n klaer egter 'n skriftelike kennisgewing aan die bepaalde publikasie gestuur het, die bepaalde inhoud geïdentifiseer het, gespesifiseer het waar dit verskyn het en gemotiveer het waarom dit verbode is (sien Art. 14); moet die media dan óf:
 - 15.2.1 die betrokke LGI so gou moontlik verwyder en die klaer daarvan in kennis stel; óf
 - 15.2.2 besluit om nie die LGI te verwyder nie en die klaer daarvan in kennis stel. In daardie geval kan die klaer die saak by die Persombud aanhangig maak, wat dit sal hanteer asof die LGI deur die lid self geplaas is.